

IV. BÖLÜM

ANTALYA İLİ

Antalya Adı

Helenistik Dönemde Bergama kralı II. Attalos (İ.Ö. 159-138), bölgenin stratejik dönemini dikkate alarak buraya bir liman şehri kurdu. Kent, kurucusunun adından dolayı "Ataleia" olarak anılmıştır. Arap kaynaklarında şehrin adı "Antaliye", Türk kaynaklarında ise "Adalya" olarak geçmektedir. Yerleşme, 20. yüzyılın ilk çeyreğinden başlayarak "Antalya" olarak adlandırılmıştır.(www.tr.wikipedia.org)

Tarihi

Antalya bir zamanlar Anadolu'da yaşayan ve Anadolu kültürüne biçim veren ilk kavimlerin bölgesiydi. Attalia, verimli toprakları ve civardaki en korunaklı limanı ile Bergama Kralı Attalos'u "World Paradise " (Bir dünya cenneti) diye çağırırdı. Demir çağının ilk dönemlerinde Korykos'lara ev sahipliği yapmıştı. Taş çağının Anadolu'nun yerli kavimleri dört antik bölgede yaşıyorlardı. Bu dört bölgeyi doğudan batıya Klikya, Pamfilya, Pisidya ve Likya oluşturuyor. Bölgede yerli kavimlerin yaşadığı Taş çağından kalma birçok mağara bulunuyor ve bunların arasında Karain Mağarası çok özel bir öneme sahip.

Antalya Bölgesi M. Ö 546 yılında Perslerin eline geçti. Bu dönemde Anadolu'nun tümüne Kyros Krallığı hakimdi. Bu tarihten Büyük İskender'in gelişine kadar olan sürede kullanılan vergilendirme sistemine dayanmaktadır. Bu ünlü Makedonyalı Kral, Pamfilya'ya Likya üzerinden geldi ve bölgedeki fethi çok zor olan Silyon ve Termessos dışındaki tüm şehirleri işgal etti. Helenistik Çağ bütün Anadolu'da olduğu gibi Antalya'da da kültürlerin kaynaşması şeklinde geçti.

İmparatorluğunun çöküş dönemi III yy'da başladı ve bu bölgeyi de etkiledi. Byzantionun Konstantinopolis ismiyle doğu Roma İmparatorluğu'nun başkenti olması ve Konstantin'in Hristiyanlık'ı kabul etmesi Antik dönemin parlak zamanlarının artık geçtiği ve bir gerileme döneminin başladığının işaretini veriyordu. Arap saldırıları ve Arapların ganimet arayışları Orta Çağ'ın son üzücü olaylarını oluşturuyor ve halk sıkıntıdan antik kentleri terk etmeye başlıyordu.

Burada yaşıyan ve ölen Myra Bishopu Noel Baba bu çağın başlangıcında bölge halkına verilen son bir hediye gibiydi. M. S 1207 yılında Gıyaseddin Keyhüsrev bölgeyi Selçuklu topraklarına kattı ve özellikle Alanya ve Antalya bu tarihten itibaren antik dönemin birer göstergesi olan Türk şehirleri olarak varoldular. Bölge bugün doğa ve çeşitli kültürlerin tüm mozaiklerinin veren bir turizm cenneti durumundadır.

Birinci Dünya Savaşı sonuna kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun bir Sancağı olan Antalya, Sevr Antlaşmasından sonra kısa bir süre İtalyan işgali görmüş ve Cumhuriyet döneminde de Vilayet haline gelmiştir.

Sınırları

Akdeniz Bölgesinin batı kesiminde yer alan Antalya'da Toros Sıradağları İl'in kara sınırlarını meydana getirmektedir. İl güneyinde Akdeniz, doğusunda İçel, Karaman ve Konya, kuzeyinde Isparta ve Burdur, batısında ise Muğla İlleri ile çevrelenmektedir.

İklimi

Antalya ili Akdeniz iklimi içinde mütalaa edilmekte ise de etkilerinin denizden uzaklaştıkça ve yükseklik arttıkça azaldığı görülmektedir.

Coğrafi konum

Antalya ili Anadolu'nun güneybatısında yer almaktadır. Yüzölçümü 20.723 km² olup, Türkiye yüzölçümünün %2.6'sı kadardır. İl arazisinin ortalama olarak %77.8'i dağlık, %10.2'si ova, %12'si ise engebeli bir yapıya sahiptir. İl alanının 3/4'ünü kaplayan Torosların birçok tepesi 2500-3000 metreyi aşar. Batı'da ki Teke yöresinde geniş platolar ve havzalar yer alır. Çoğunlukla kireçtaşlarından oluşmuş bu dağlar ve platolar alanında, kireçtaşlarının erimesiyle oluşmuş mağaralar, düdenler, su çıkaranlar, dolinler, uvalalar ve daha geniş çukurluklar olan polyeler gibi büyüklü, küçüklü karst şekilleri çok yaygındır. İlin topoğrafik yönden gösterdiği değişkenlik gerek iklim, gerek tarımsal gerekse demografi ve yerleşme yönünden farklı ortamlar yaratmaktadır.

Sahil kesimi ilçeleri; Merkez, Gazipaşa, Alanya, Manavgat, Serik, Kemer, Kumluca, Finike, Kale ve Kaş'tır. Denizden yüksekliği 5-44 m arasındadır. Yayla kesimi ilçeler ise;

Gündoğmuş, Akseki, İbradı, Korkuteli ve Elmalı'dır. Bu ilçelerin denizden yüksekliği 900-1000 m arasındadır.

Nüfusu

2000 yılında yapılan genel nüfus sayımı ile Antalya ili toplam nüfusu 1.719.751'dir. Antalya Merkez ilçe nüfusu 714.129'dur. Şehir ve ilçe merkezler toplam nüfüsü 936.330 iken, kırsal kesim nüfus 783.421'dir. (www. tr.wikipedia.org)

Antalyanın ilçelere göre şehir ve köy nüfusları

	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	TOPLAM
MERKEZ İLÇE	603.190	110.939	714.129
AKSEKİ	10.563	31.904	42.467
ALANYA	88.346	169.325	257.671
ELMALI	14.561	25.480	40.041
FİNİKE	9.746	32.341	42.087
GAZİPAŞA	16.536	28.005	44.541
GÜNDOĞMUŞ	5.021	16.492	21.513
İBRADI	6.991	3.835	10.826
KALE	13.900	8.270	22.170
KAŞ	6.361	41.158	47.519
KEMER	17.255	37.837	55.092
KORKUTELİ	16.521	35.059	51.580
KUMLUCA	25.081	36.289	61.370
MANAVGAT	71.679	127.706	199.385
SERİK	30.579	78.781	109.360
TOPLAM	936.330	783.421	1.719.751

2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı

(www.antalya.gov.tr)

Akarsular

Antalya ilinin önemli akarsuları:

Manavgat, Köprü, Aksu, Düden, Dim, Kargı, Alara, Karpuz, Başgöz, Karaman ve Korkuteli Çaylarıdır. Yazları sıcak ve kurak geçtiği için suları çok azalır, birçoğu kurur. Dere ve çayların sonbahar yağmurları ile su seviyesi yükselir. İlkbaharda Toros Dağlarındaki karların erimesiyle en yüksek seviyeye ulaşır. Dere ve çayların kaynakları Toros dağlarıdır. Bunlar denize inerken arazinin fazla eğimli olması nedeniyle hızlı akarlar ve toprak erozyonuna neden olurlar. Çağlayanı ile bilinen Manavgat Çayı Antalya ili içerisinde ulaşım elverişlidir. Derinliği ilçe yakınlarında 2-7 m'yi bulur. Bu çayın üzerinde Oymapınar Barajı kurulmuştur.

Turizm

İlin kara, deniz ve hava yolları ile iç ve dış pazarlarla bağlantılı olması her yönü ile kapasiteyi artırmaktadır. Antalya İli Türkiye'nin en büyük deniz limanlarından birine ve hava trafiği bakımından ikinci büyük hava limanına sahiptir. Ülke turizminin öncüleri arasında yer alan ve turistik potansiyeli yüksek olan Antalya İline her yıl kara, deniz ve özellikle havayolu ile çok sayıda turist gelmektedir. Antalya, Türkiye'nin ve dünyanın en önemli turizm bölgelerinden biridir. Merkez, Kaş, Kale, Kemer, Serik, Manavgat, Alanya ve Gazipaşa ilçelerinde Bakanlar Kurulunca ilan edilmiş toplam 21 Turizm Merkezi bulunmaktadır.

Antalya Altın Portakal Film Festivali

1950'li yılların ortalarında tarihi Aspendos Tiyatrosu'nda düzenlenmeye başlayan konserler ve tiyatrolar Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin temel taşı oluşturur. Halkın yoğun ilgi gösterdiği ve her yıl yaz aylarında yapılan gösteriler gelenekselleşir ve 60'lı yılların başına kadar bir şenlik havasında süregelir. Şenlik, uzun yıllar "Belediye Tabibi" olarak görev yapan merhum Dr. Avni Tolunay'ın 1963 yılında Belediye Başkanı olmasıyla, sinemayı da bünyesinde olarak "Antalya Altın Portakal Film Festivali"ne dönüşür. Dr. Avni Tolunay önce Antalya için bir amblem arayışı içinde olur ve yörenin

simgesi olan portakalı, deniz, tarihsel öğeler ve Venüs heykeliyle bütünleştirir. Portakal sadece amblemin içine girmekle kalmaz, film festivalinin de ismi olur.

1964 yılında güç koşullarla gerçekleştirilen ilk festivale ilgi gerçekten çok büyük olmuştur. Festivalin özdeki misyonu ise “Türk sinema sektörünü maddi manevi desteklemek, Türk film yapımcısını nitelikli yapıtlar üretmeye teşvik ederek; Türk Sineması’nın uluslararası platforma açılmasına zemin hazırlamak” olarak belirlenir. 1964 –1973 yılları arasında bu çizgide devam eden Altın Portakal Film Festivali 1973 yılında Belediye Başkanlığına seçilen Selahattin Tonguç tarafından da devam ettirilir. 1978 yılında Plastik Sanatları da bünyesine alan Festival, bu dalda uluslararası olarak gerçekleştirilir.

1985 yılına kadar Antalya Belediyesi önderliğinde gerçekleşen Festival o yıl, dönemin Belediye Başkanı Yener Ulusoy öncülüğünde kurulan Antalya Kültür Sanat Turizm Vakfı tarafından organize edilmeye başlar. 1985 yılında Festival’e Akdeniz Akdeniz adlı Uluslararası Müzik Yarışmasını da ekleyerek yeni bir boyut katan Yener Ulusoy, Akdeniz ülkelerini kapsayan bu yarışmayı 1985 – 1988 yılları arasında Altın Portakal Film Festivali ile birlikte gerçekleştirir.

1989 – 1994 yılları arasında Belediye Meclis Üyeleri, turizm kuruluşları ve Antalya Ticaret Odası Temsilcilerinden oluşan Festival Yürütme Kurulu adlı platform tarafından organize edilen festival, 1995 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi önderliğinde "Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı" adıyla kurulan Vakıf, Eylül 2002’den beri Antalya Kültür Sanat Vakfı (AKSAV) adıyla hizmet vermektedir. Vakfın Kurucular Kurulu, Antalya’nın iş, politika, medya ve kültür-sanat alanında tanınmış birçok isminin de aralarında bulunduğu 109 kişiden oluşmaktadır.

2005 yılında festival Avrasya Uluslararası Film Festivali adıyla uluslararası filmler için ayrı bir film yarışması başlatmıştır. ([www. tr.wikipedia.org](http://www.tr.wikipedia.org))